

MERKOSTNAD I PRIVAT SEKTOR I SONE 1A OG 4A ETTER OMLEGGING AV DIFFERENSIERT ARBEIDSGIVERAVGIFT

Estimat for 2015

TITTEL	Merkostnad i privat sektor i sone 1a og 4a etter omlegging av differensiert arbeidsgiveravgift. Estimert for 2015
FORFATTERE	Mette Rye
PROSJEKTLEDER	Mette Rye
RAPPORT NR.	1507
SIDER	22
PROSJEKTNUMMER	2564
PROSJEKTITTEL	Beregning av kostnadsøkning i sone 1a og 4a i ny ordning for differensiert arbeidsgiveravgift
OPPDRAGSGIVER	Kommunal- og moderniseringsdepartementet
ANSVARLIG UTGIVER	Møreforskning Molde AS
UTGIVELSESTED	Molde
UTGIVELSEÅR	2015
ISSN	0806-0789
ISBN (TRYKT)	978-82-7830-222-4
ISBN (ELEKTRONISK)	978-82-7830-223-1
DISTRIBUSJON	Høgskolen I Molde, Biblioteket, pb 2110, 6402 Molde tlf 71 21 41 61 epost: biblioteket@himolde.no www.moreforsk.no

SAMMENDRAG

Etter pålegg fra ESA ble ordningen med regionalt differensierte satser for arbeidsgiveravgift vesentlig innskrenket etter 2003. Fra og med 2007 har også differensiert arbeidsgiveravgift fulgt arbeidssted i stedet for arbeidstakers bostedsadresse. Innskrenkinger av ordningen medførte økte kostnader ved bruk av arbeidskraft i sonene. Fra og med 01.07.2014 ble opprinnelig ordning tilbakeført for 26 kommuner og 5 nye kommuner ble innlemmet i ordningen. Vi har beregnet merkostnad i privat sektor i sone 1a og 4a etter virksomhetsadresse av omleggingen i 2003 og 2007 for de 30 kommuner der ordningen ikke er gjeninnført. For 2015 er denne beregnet til 730 mill.kr. I tillegg kommer en evt. kostnadsøkning som følger av de nye sektorunntakene med virkning fra 01.07.2014, der enkelte næringssektorer må svare full avgift uavhengig av lokalisering. Dette gjelder for sonene 2-5. Disse skal kompenseres gjennom andre tiltak og er ikke beregnet her.

I statsbudsjettets programkategori 13.50 Distrikts- og regionalpolitikk, er det for 2015 satt av kroner 348,7 mill.kr. i direkte kompensasjon som skal fordeles mellom de berørte regioner der ordningen ikke fullt ut er gjeninnført.

© FORFATTER/MØREFORSKING MOLDE

Forskriftene i åndsverksloven gjelder for materialet i denne publikasjonen. Materialet er publisert for at du skal kunne lese det på skjermen eller fremstille eksemplarer til privat bruk. Uten spesielle avtaler med forfatter/Møreforskning Molde er all annen eksemplar fremstilling og tilgjengelighetsgjøring bare tillatt så lenge det har hjemmel i lov eller avtale med Kopinor, interesseorgan for rettshavere til åndsverk.

FORORD

Møreforsking Molde har estimert kostnadsøkning i 2015 i privat sektor for de kommuner der en ikke fullt ut gjeninnførte gammel ordning med differensiert arbeidsgiveravgift. Beregningene gjelder kommuner i sone 4a og 1a.

Rapporten er utarbeidet av Mette Rye. Grunnlagsdata er framskaffet av Statistisk Sentralbyrå.

Møreforsking Molde, februar 2015

Helge Bremnes
forsker og gruppeleder næringsøkonomi

INNHold

Forord.....	5
Innhold	7
1. Innledning.....	8
2 Geografisk avgrensning.....	9
3 Beskrivelse av data	10
3.1 Grunnlagsdata og kopling av registre.....	10
3.2 Regler knyttet til virksomhetsadresse og arbeidsgiveravgift.....	11
3.3 Fribeholdet - Justering for bagatellmessig støtte i sone 1a	12
3.4 Justering for næringer utenfor EØS avtalen.....	14
3.5 Enkelte forhold som ikke er hensyntatt	15
3.6 Justering for lønns- og sysselsettingsvekst	17
3.7 Endringen i grunnlagstallene etter arbeidssted	17
3.8 Forskjell i grunnlagstallene fordelt etter arbeidssted og bosted	18
4 Beregnet fylkesfordelt merkostnad i privat sektor	20
5 Et anslag på kommunefordelt merkostnad.....	21

1. INNLEDNING

Arbeidsgiveravgift er den avgift som arbeidsgivere betaler til staten på lønnskostnader. Siden 1975 har det i Norge vært en differensiering av arbeidsgiveravgiften mellom ulike geografiske regioner. Dette er det tyngste (i kr) distriktpolitiske virkemidlet i Norge. Målet med ordningen er å bidra til bosetting i distriktene. Dette bygger blant annet på at;

- det er en positiv sammenheng mellom sysselsetting og bosetting i distriktene
- tilbud og etterspørsel etter arbeidskraft avhenger av lønnsnivået
- redusert arbeidsgiveravgift bidrar til å stimulere både tilbudet og etterspørsel etter arbeidskraft i distriktene.

Etter pålegg fra ESA ble ordningen med regionalt differensierte satser først noe tilpasset i fra år 2000, deretter vesentlig innskrenket etter 2003. Fra 2007 ble ordningen lagt om fra å følge arbeidstakers bostedsadresse til arbeidssted, samt at deler av områdene fikk gjeninnført ordningen. Differansen mellom en ordning basert på bosted kontra arbeidssted kalles restmidlene. Fra 01.07.2014 ble opprinnelig ordning tilbakeført for ytterligere 26 kommuner og 5 nye kommuner ble innlemmet i ordningen.

Møreforskning Molde AS har i denne rapporten estimert merkostnader i 2015 i privat sektor fordelt både etter arbeidssted og bosted for de kommuner der en ikke fullt ut gjeninnførte gammel ordning med differensiert arbeidsgiveravgift. Ny ordning med differensiert arbeidsgiveravgift er godkjent av EFTAs overvåkingsorgan¹, ESA fram til 31.12.2020. Ordninga er forankret i Stortinget i Prop. 118 S (2013-2014) Endringer i Statsbudsjettet 2014 (endring av den differensierte arbeidsgiveravgiften og kompenserende tiltak).

EUs nye retningslinjer for regionalstøtte ble vedtatt 19. juni 2013. Tilsvarende retningslinjer ble vedtatt av ESA 23. oktober 2013. Disse retningslinjene åpner for at Norge fremdeles kan gi driftsstøtte i form av differensiert arbeidsgiveravgift i områder med særdeles lav befolkningstetthet. Dette er definert som færre enn 8 innbyggere per km² på landsdelsnivå, eller i deler av disse landsdelene. Dette er en videreføring av tidligere regler. Retningslinjene inneholder bestemmelser som innskrenker hvilke typer virksomhet som kan motta regionalstøtte (sektorbegrensninger). Det er ikke adgang til å gi støtte til transportsektoren, flyplasser, energisektoren, produksjon av stål og syntetiske fiber, finans og forsikring. Det samme gjelder foretak som utfører hovedkontortjenester og visse rådgivningstjenester innenfor konsern. Den generelle delen av gjeldende ordning med differensiert arbeidsgiveravgift anses som regional statsstøtte. Slik statsstøtte må være godkjent av ESA. Norske myndigheter har derfor notifisert ordningen på nytt for perioden 1. juli 2014 til 31. desember 2020. Men de nye retningslinjene gjør at den notifiserte ordningen avviker noe fra den forrige ordningen, særlig gjelder dette de nye sektorbegrensningene. Videre vil EU/EØS-retningslinjene om støtte til foretak i vanskeligheter ha betydning for ordningen. På et punkt ble sektorunntakene redusert: Fra 1.juli 2014 kunne arbeidsgivere med aktiviteter knyttet til skipsbygging benytte redusert sats, mens det i ordningen frem til 1.juli var del av et sektorunntak som krevde at de betalte full sats på arbeidsgiveravgiften.

¹ http://www.eftasurv.int/media/state-aid/Consolidated_version_-_Decision_225_14_COL_NOR_Social_Security_contributions_2014-2020.pdf

Etter de nye retningslinjene stilles nye og mer omfattende krav om kontroll med at støtten tildeles i samsvar med regelverket for statsstøtte. Det er også strengere krav til offentliggjøring av opplysninger om tildelt støtte, herunder hvem som mottar støtte, hvor mye de mottar og det nasjonale regelverket som hjemler støtten.

Departementet har brukt distriktsindeksen (se KRDs nettsider) som et hovedverktøy i utformingen av virkeområdet for differensiert arbeidsgiveravgift i forhandlingene med ESA.

Kompensasjonen i privat sektor for 2015 er i statsbudsjettet kapittel 551 post 61 satt til 360,7 millioner. Av dette er 260,7 mill. kroner knyttet til tilsagn som gis i 2015 og 100 mill. kroner er knyttet til tilsagn som ble gitt i 2014. I tillegg kommer en tilsagnsfullmakt på 88 mill. kroner i 2015 som kommer til utbetaling i 2016.

Kompensasjonsbeløpet til Nordland og Troms ble redusert i 2012 og 2013. Fra og med 2015 avvikles kompensasjon knyttet til restmidlene.

I Prop. 1 S (2014–2015) fra KMD står det:

Som følge av en utvidelse av virkeområdet for differensiert arbeidsgiveravgift, er det 26 kommuner som ikke lenger skal kompenseres. Dette reduserer bevilgningsbehovet på posten. Ansvaret for bredbåndsutbygging er overført til Samferdselsdepartementet, og restmidlene som har gått til bredbåndsutbygging over Kommunal- og moderniseringsdepartementet foreslås avvirket. I tillegg reduseres kompensasjonsbeløpet for økt arbeidsgiveravgift noe. Reduksjonen i kompensasjonsbeløpet vil bli fordelt forholdsmessig likt mellom alle fylkeskommunene som tildeles midler fra posten.

2 GEOGRAFISK AVGRENSNING

Arbeidsgiveravgiftssone

Vi benytter inndeling av arbeidsgiveravgiftssone gjeldene fra 1/7 2014. Våre beregninger gjelder følgende kommuner:

Sone 4a (sats 7,9 pst.):

- Troms: Tromsø.
- Nordland: Bodø.

Disse kommunene hadde tidligere en sats på 5,1%. dvs. en satsøkning på 2,8 prosentpoeng på alt arbeidsgiveravgiftsgrunnlag med unntak av de næringer som fikk beholde lav sats som følge av at de er utenfor EØS avtalen, dvs i hovedsak landbruk og fiske med enkelte tilknyttede næringer

Sone 1a (sats 10,6 pst. innenfor et fribeløp, deretter 14,1pst.):

- Nord-Trøndelag fylke: Frosta, Leksvik
- Sør-Trøndelag fylke: Midtre Gauldal, Rissa, Selbu,
- Møre og Romsdal fylke: Aukra, Eide, Gjemnes, Haram, Herøy, Midsund

- Sogn og Fjordane fylke: Flora, Førde, Sogndal.
- Hordaland fylke: Etne, Kvam, Modalen, Bømlo.
- Rogaland fylke: Vindafjord, Finnøy.
- Vest-Agder fylke: Audnedal, Åseral, Hægebostad, Sirdal.
- Aust-Agder fylke: Vegårshei, Iveland.
- Buskerud fylke: Sigdal,
- Oppland fylke: Gausdal,

Disse kommunene hadde tidligere en sats 10,6% dvs. en satsøkning på 3,5 prosentpoeng ut over bagatellstøtte/fribeløp.

3 BESKRIVELSE AV DATA

3.1 GRUNNLAGSDATA OG KOPLING AV REGISTRE

For å beregne kostnadsøkning etter virksomhetsadresse har vi brukt data fra Statistisk sentralbyrå (SSB). Datasettet inneholder arbeidsgiveravgiftsgrunnlag etter arbeidsgiveravgiftsone, sektor, arbeidsstedskommune, bostedskommune, sektorunntatt næring, primærnæring og grense for bagatellmessig støtte. Statistisk sentralbyrå har ingen tilsvarende offisiell statistikk fordelt etter kommune, noe som kan påvirke presisjonen på et så lavt geografisk nivå. Offisiell statistikk for grunnlag for arbeidsgiveravgift presenteres på (<https://www.ssb.no/agrl/>), og kilden er skattedirektoratets skatteregnskap.

Statistikken bygger på situasjonsuttrekk fra skattedirektoratets lønns- og trekkoppgaverregister for 2013, som inneholder arbeidsgiveravgiftsgrunnlag fordelt etter sone og kommune. Utgangspunktet er data fra lønns- og trekkoppgaverregisteret (LTO), påkoplede informasjon fra arbeidsgiver- og arbeidstakerregisteret (AA-register), virksomhets- og foretaksregisteret (VoF). Grunnlaget for arbeidsgiveravgift kommer fra LTO, og gjennom AA-registeret hentes næringskode og arbeidsstedskommune. Dette for å kunne trekke ut de næringer som har beholdt lav sats siden de ikke er en del av EØS avtalen. For plassering av fribeløp i sone 1a brukes VOF. Privat sektor er avgrenset ved at alle med institusjonell sektorkode for stats- og trygdeforvaltningen og kommuneforvaltningen er tatt ut.

For sone 1a er det sum lønn og godtgjørelser per foretak som overstiger grensen for bagatellmessig støtte – også kalt fribeløpet som danner grunnlag for kompensasjon. For sone 4a vil all lønn og godtgjørelse danne grunnlag for kompensasjon.

Utgangspunktet i sone 1a er sum arbeidsgiveravgiftsgrunnlaget etter virksomhetsadresse (arbeidsstedskommune) fratrukket et fribeløp pr. foretak registrert i de aktuelle kommunene.

Arbeidsstedskommune er definert ved virksomhetsadresse. I hht enhetsregisterloven skal en virksomhet registreres der den utøves. Siden LTO ikke er fordelt etter virksomhetsadresse er arbeidssted bestemt gjennom koplinger av LTO mot AA og VoF registrene. Her brukes underorganisasjonsnummer. Det er kun lønnsforhold med match etter personnummer på AA-registeret som kan fordeles etter arbeidsstedskommune.

Det er kun anledning til et fratrekk av fribeløp pr. konsern. Ved avdelinger/filialer og andre underenheter som ikke er egne juridiske personer fordeler SSB fribeløpet mellom enhetene der

den relative andel enheten utgjør av foretakets totale kostnader knyttet til lønn- og godtgjørelser ligger til grunn for fordeling av fribeløpet.

Datagrunnlaget er utarbeidet fra tilgjengelige datakilder, og denne informasjonen er brukt slik det er innrapportert/registrert i registrene. Det er altså ikke gjort noen videre kontroller på hvor korrekte tallene måtte være fra kommune til kommune mht. beløp eller om foretak faktisk har virksomhet i kommunen. Endringene fra året før ser ut til å være naturlige endringer som skyldes mange ulike forhold, blant annet opp- og nedbemanning, flyttinger, organisasjonsendringer, osv.

LTO er av de mest gjennomkontrollerte data i norsk statistikk, med minst fire kontroller av alle oppgaver. Men i all statistikk finnes feilkilder. Den største feilkilden i denne sammenhengen der fordeling mellom kommunene står sentralt, er feil/manglende registrering av foretakenes virksomhetsadresse i AA-registeret. Det kan virke som denne registreringen kan variere noe fra år til år i enkelte foretak. Dette kan skyldes at foretakene har avdelinger i ulike kommuner. Selv om hver underavdeling iht. regelverket skal registreres som egen beregningsenhet for arbeidsgiveravgift, kan dette tolkes litt forskjellig fra år til år av virksomheten. Registerfeil kan derfor slå ut i fordelingen både mht. næringskode og lokalisering. Vi må ta utgangspunkt registeret, men det kan være tilfeller der en bedrift har underavdelinger i en kommune som ikke er registrert.

3.2 REGLER KNYTTET TIL VIRKSOMHETSADRESSE OG ARBEIDSGIVERAVGIFT

I stortingets skattevedtak for 2015 står det bl.a

§ 1 Beregning av avgift og regler om soneplassering

(1) Arbeidsgiveravgift beregnes som hovedregel etter satsen som gjelder i den sonen hvor arbeidsgiver anses å drive virksomhet. Det kan likevel ikke benyttes redusert sats når arbeidsgiver har virksomhet innenfor nærmere angitte sektorer eller når arbeidsgiver er i økonomiske vanskeligheter, jf. § 4 og § 3 annet ledd.

(2) Et foretak som er arbeidsgiver, anses å drive virksomhet i den kommunen hvor foretaket skal være registrert etter enhetsregisterloven. En privatperson som er arbeidsgiver, anses å drive virksomhet i den kommunen hvor vedkommende er bosatt ifølge folkeregisteret.

(3) Dersom arbeidsgiver er et foretak med registrerte underenheter, jf. forskrift 9. februar 1995 nr. 114 om registrering av juridiske personer m.m. i Enhetsregisteret § 10, anses hver underenhet som egen beregningsenhet for arbeidsgiveravgift.

(4) Utføres hoveddelen av arbeidstakerens arbeid i en annen sone enn der virksomheten drives, jf. annet ledd, og enhetsregisterreglene på grunn av virksomhetens art ikke påbyr at underenhet registreres i sonen hvor arbeidet utføres (ambulerende virksomhet), benyttes likevel satsen i denne andre sonen hvor arbeidet utføres på den del av lønn mv. som knytter seg til dette arbeidet. Det samme gjelder ved arbeidsutleie, dersom arbeidstakeren utfører hoveddelen av sitt arbeid i en annen sone enn i den sonen arbeidsgiver anses å drive virksomhet. Med hoveddelen av arbeidet menes her mer enn halvparten av antall arbeidsdager arbeidstakeren har gjennomført for arbeidsgiveren i løpet av avgiftsterminen. Arbeidsgiveravgift av etterbetaling av lønn mv. beregnes forholdsmessig med de satsene som skal benyttes på lønn mv. til den enkelte arbeidstaker for arbeid utført i innværende termin.

(5) Flytter arbeidsgiveren eller underenheten fra en sone til en annen, legges satsen i tilflyttingssonen til grunn fra og med påfølgende avgiftstermin etter registrert flyttedato.

Registreringsreglene er nedfelt i Enhetsregisterloven (lov av 3. juni 1994 nr. 15) og forskrift av 9. februar 1995 nr. 114 om registrering av juridiske personer i Enhetsregisteret. Utgangspunktet er at en virksomhet skal registreres der den utøves.

I de tilfeller der et foretak driver virksomhet i forskjellige geografiske områder (eller innen ulike næringer) skal hver enkelt virksomhet registreres som en enhet/underenhet i det aktuelle området.

Korrekt register er av stor betydning i forhold til beregning av merkostnad ved omlegging av differensiert arbeidsgiveravgift. En eventuell feil registrering vil ha større effekt ved beregning på kommunenivå enn på fylkesnivå.

3.3 FRIBELØPET - JUSTERING FOR BAGATELLMESSIG STØTTE I SONE 1A

Fribeløpsordningen innebærer en delvis reversering av bortfallet av differensierte satser i arbeidsgiveravgiften. Grunnlagstallene er derfor fratrukket bagatellmessig støtte i sone 1a.

I hht. EU's konkurranseregelverk er bagatellmessig støtte definert som 200.000 Euro over tre regnskapsår. I statsbudsjettet for 2015 er dette beregnet å utgjøre kr 500 000 pr. år som tilsvarer en Eurokurs på kr 7,5. Det betyr at foretak i sone 1a kan beholde den opprinnelige satsen på 10,6% arbeidsgiveravgift inntil denne fordelen utgjør kr 500 000. Omregnet til arbeidsgiveravgiftsgrunnlag, betyr det at de kan beholde lav sats inntil sum lønn og godtgjørelser (inkl. pensjonspremie) utgjør kr 14 285 714 kr. Deretter skal de betale den fulle satsen på 14,1%.

Godstransport på vei har en særskilt terskelverdi på 100.000 Euro over tre regnskapsår (til forskjell fra den generelle terskelverdien på 200.000 Euro over tre regnskapsår) dvs. kr 250 000 pr. år begrunnet med at mange foretak i denne sektoren er relativt små. Fribeløpet omregnet til lønnsgrunnlag for disse næringene er dermed kr 7 142 857. Transportbransjen kan blant annet benytte seg av reglene for ambulerende virksomhet.

Godstransport på vei er næring 49.41. Andre typer transportforetak følger ordinære bagatellstøtteregler jf. sektorunntak.

ESA vil generelt ikke tillate at bagatellstøtte gis på toppen av en godkjent regionalstøtteordning. Bagatellstøtte kan derfor ikke brukes i tillegg til en generelt redusert sats i Bodø og Tromsø, selv om satsen er høyere enn opprinnelig ordning.

Dersom en gjennom ordningen med lavere arbeidsgiveravgift benytter muligheten for bagatellstøtte fullt ut, kan en ikke motta tilskudd fra andre støtteordninger som bruker bagatellstøtte-reglene for å kunne gi lovlig offentlig støtte iht. EØS reglene.

I snitt faller 61% av grunnlaget i sone 1a inn under bagatellstøtteregelen. Dette er derfor et godt kompensierende tiltak. Det er store variasjoner mellom kommunene jf. tabellen fra rundt 40% til nær 100%..

**Andelen av
avgiftsgrunnlaget som
faller inn under
bagatellstøttegrensen**

0522 Gausdal	79,6 %
0621 Sigdal	84,2 %
0912 Vegårshei	97,7 %
0935 Iveland	85,5 %
1026 Åseral	81,9 %
1027 Audnedal	69,3 %
1034 Hægebostad	86,1 %
1046 Sirdal	69,3 %
1141 Finnøy	87,8 %
1160 Vindafjord	60,3 %
1211 Etne	92,2 %
1219 Bømlo	41,8 %
1238 Kvam	76,7 %
1252 Modalen	96,9 %
1401 Flora	49,7 %
1420 Sogndal	81,6 %
1432 Førde	78,1 %
1515 Herøy	39,5 %
1534 Haram	40,2 %
1545 Midsund	73,2 %
1547 Aukra	53,6 %
1551 Eide	97,6 %
1557 Gjemnes	88,1 %
1624 Rissa	61,6 %
1648 Midtre Gauldal	76,7 %
1664 Selbu	86,2 %
1717 Frosta	99,7 %
1718 Leksvik	90,6 %
<hr/> Sum	61,4 %

Kilde: Statistisk sentralbyrås skattestatistikk

Dersom arbeidsgiver er en del av et konsern, skal beløpsgrensen gjelde for konsernet som helhet, jf. de minimis-forordningen artikkel 3 nr. 2, jf. artikkel 2 nr. 2. Tidligere var det anledning til et fratrekk pr. foretak, dvs. den juridiske enhet og at alle aksjeselskap i et konsern kunne beregne hvert sitt fribeløp. For foretaket er dette ikke et problem, men ved fordeling av kompensasjonen vil vi måtte fordele fribeløpet i tilfelle enhetene ligger i ulike kommuner. Dette har vi gjort på foretaksnivå, men fordeling på konsernnivå har vi ikke klart å ta hensyn til. Det betyr at grunnlaget reduseres med noe flere bunnfradrag enn faktisk er tilfelle.

3.4 JUSTERING FOR NÆRINGER UTENFOR EØS AVTALEN

I den gjeldende ordningen har visse foretak innen landbruks-, skogbruks- og fiskerisektoren fremdeles rett til å bruke 2003-satsene for arbeidsgiveravgift dersom virksomheten er knyttet til produkter som ikke er omfattet av EØS-avtalen. I avgiftsvedtaket står det:

Arbeidsgivere som utfører aktiviteter knyttet til produksjon, foredling og engroshandel av produkter som ikke omfattes av EØS-avtalen, jf. avtalens § 8, beregner arbeidsgiveravgift med 5,1 pst. når virksomheten drives i sone IVa, og med 10,6 pst. når den drives i sone Ia.

Dette betyr at dersom man driver fiskeri- eller landbruksvirksomhet iht. avgiftsvedtaket, vil foretak i sone 1a kunne beregne avgift med en sats på 10,6 pst. for samtlige lønnskostnader, altså ikke bare innenfor fribeløpet slik ordinære virksomheter i sone 1a må. I tilsvarende tilfeller i sone 4a, vil foretaket kunne beregne avgift med en generell sats på 5,1 pst. i stedet for den ordinære satsen på 7,9 pst. Disse næringene danner derfor ikke grunnlag for kompensasjon.

Vi har følgelig trukket fra arbeidsgiveravgiftsgrunnlaget knyttet til virksomheter innen følgende primærnæringer og relaterte næringer*

Næringskode, jf. Norsk standard for næringsgruppering (SN2007)	
01.1–01.3	Dyrking av ettårige vekster, flerårige vekster og planteforiming
01.4	Husdyrhold
01.5	Kombinert husdyrhold og planteproduksjon
01.6	Tjenester tilknyttet jordbruk og etterbehandling av vekster etter innhøsting
01.7	Jakt, viltstell og tjenester tilknyttet jakt og viltstell
02.1–02.3	Skogskjøtsel og andre skogbruksaktiviteter, avvirkning og innsamling av viltvoksende produkter av annet enn tre og del av 16.10 (produksjon av pæler)
02.40	Tjenester tilknyttet skogbruk (med unntak av tømmermåling)
03.11–03.12	Hav- og kystfiske og fangst og ferskvannsfiske
03.21–03.22	Hav- og kystbasert akvakultur og ferskvannsbasert akvakultur
10.11–10.13	Bearbeiding og konservering av kjøtt og fjørfekjøtt og produksjon av kjøtt- og fjørfeverar
10.20	Bearbeiding og konservering av fisk, skalldyr og bløtdyr
10.3	Bearbeiding og konservering av frukt og grønnsaker

Næringskode, jf. Norsk standard for næringsgruppering (SN2007)

10.4	Produksjon av vegetabiliske og animalske oljer og fettstoffer
10.5	Produksjon av meierivarer og iskrem
10.6	Produksjon av kornvarer, stivelse og stivelsesprodukter, samt del av 10.89 (produksjon av kunstig honning og karamell)
10.85	Produksjon av ferdigmat
10.9	Produksjon av fôrvarer
46.2	Engroshandel med jordbruksråvarer og levende dyr
46.31	Engroshandel med frukt og grønnsaker, samt del av 10.39 (produksjon av skrellede grønnsaker og blandede salater)
46.32	Engroshandel med kjøtt og kjøttvarer
46.33	Engroshandel med meierivarer, egg, matolje og -fett
46.381	Engroshandel med fisk, skalldyr og bløtdyr
50.202	Innenriks sjøtransport med gods, men bare for så vidt gjelder drift av brønnbåter
52.10	Lagring, men bare for så vidt gjelder drift av kornsiloer.

3.5 ENKELTE FORHOLD SOM IKKE ER HENSYNTATT

Vi har ikke kunnet korrigere dataene for unntak som krever skjønnsmessig fratrek.

Dette gjelder:

- reglene for blandet virksomhet
- reglene for produksjon av stålprodukt
- registerfeil

3.5.1 SPEIELLE REGLER VED BLANDET VIRKSOMHET

Foretak som delvis driver fiskeri-/landbruksvirksomhet som er utenfor EØS avtalen jf. punkt 3.4 og delvis annen virksomhet, vil kunne betale avgift med lav sats for de lønnskostnadene som er knyttet til unntaket for fiskeri/landbruksvirksomhet. Vilåret er at de oppfyller kravet til et regnskapsmessig skille mellom de to delene av virksomheten, slik at det er mulig å kontrollere hvor stor andel av lønnskostnadene er knyttet til fiskeri-/landbruksvirksomhet. Vi har ikke tilstrekkelig data til å trekke ut blandet virksomhet. Dette blir med i grunnlaget for kompensasjon dersom hovednæringen ikke er fiskeri/landbruk. Regelen for blandet virksomhet kan ha vesentlig betydning for beregning av kompensasjonen for enkelte foretak, men det må gjøres vurderinger i hvert tilfelle. At vi ikke har anledning til slike individuelle vurderinger av foretak kan gi en viss overkompensasjon. Dette er knyttet til foretak i sone 1a eller 4a som er registrert som annen virksomhet, men som har anledning til å skille ut og svare lav sats knyttet til fiskeri-/landbruksvirksomhet. Det vil også kunne gi underkompensasjon i det motsatte tilfelle, der foretaket er registrert som fiskeri-/landbruksvirksomhet (og vi dermed ikke beregner

kompensasjon) men der deler av virksomheten svarer høy sats (ut over eventuelt fribeløp). Effekten av regelen går begge veier og sysselsettingen knyttet til disse næringene utgjør en relativt mindre andel av total sysselsetting.

3.5.2 NYE SEKTORUNNTAK

Enkelte sektorer skal svare full sats uavhengig av lokalisering, men kan beholde opprinnelig ordning innenfor grensen for bagatellmessig støtte.

Dette er beskrevet i avgiftsvedtaket for 2015 § 4 *Særregler om avgiftssats og avgiftsberegning for arbeidsgivere med aktiviteter innenfor visse sektorer og andre arbeidsgivere som beregner avgift med redusert sats etter reglene om bagatellmessig støtte*, og omfatter følgende sektorer:

Stålsektoren	
	Aktiviteter knyttet til produksjon av aktiviteter som nevnt i Annex II til ESAs retningslinjer for regionalstøtte 2014–2020
Syntetfisersektoren	
	Aktiviteter knyttet til produksjon av aktiviteter som nevnt i Annex IIa til ESAs retningslinjer for regionalstøtte 2014–2020
Næringskoder, jf. Norsk standard for næringsgruppering (SN2007)	
Energisektoren	
Næringshovedområde 35	Elektrisitets-, gass-, damp- og varmtvannsforsyning
Transportsektoren	
49.1	Passasjertransport med jernbane
49.2	Godstransport med jernbane
49.31	Transport med rutebil og sporvei i by- og forstadsområder
49.39	Landtransport med passasjerer ikke nevnt annet sted
49.41	Godstransport på vei
50	Sjøfart
51.1	Lufttransport med passasjerer
51.21	Lufttransport med gods
Lufthavner	
52.23	Andre tjenester tilknyttet lufttransport

Finansierings- og forsikringsvirksomhet mv.	
64	Finansieringsvirksomhet
65	Forsikringsvirksomhet og pensjonskasser, unntatt trygdeordninger underlagt offentlig forvaltning
66	Tjenester tilknyttet finansierings- og forsikringsvirksomhet
70.10	Hovedkontortjenester, men bare for så vidt gjelder tjenester som ytes innenfor et konsern
70.22	Bedriftsrådgivning og annen administrativ rådgivning, men bare for så vidt gjelder tjenester som ytes innenfor et konsern

De unntatte sektorene omtales som «spesifikke næringer». De vil fortsatt kunne beregne avgift med redusert sats inntil fordelen når fribeløpet, og deretter svare full sats på 14,1%. For sone 1a er unntakene derfor ikke av betydning. Arbeidsgivere i sone II–V, med sektorunntatte aktiviteter, kan også benytte redusert sats ved beregning av avgiften av lønn knyttet til de unntatte aktivitetene. Kravene til regnskapsmessig skille vil gjelde også ved bruk av fribeløpsordningen på de sektorunntatte aktivitetene hvis arbeidsgiver har blandet virksomhet.

3.6 JUSTERING FOR LØNNS- OG SYSSELSETTINGSVEKST

Dataene for beregning av kostnad/kompensasjon har utgangspunkt LTO tall for 2013 og disse fremskrives så til 2015 gjennom å justere for lønns- og sysselsettingsvekst tilsvarende statsbudsjettets prognoser for dette.

Prosentvis endring fra året før	2014	2015	Kilde
Lønnsvekst	3,3 %	3,3 %	kilde: St.meld. nr. 1 (2014-2015)
Sysselsettingsvekst	0,9 %	0,8 %	kilde: St.meld. nr. 1 (2014-2015)

Anslaget for lønns og prisvekst for 2014 er noe justert fra i fjor.

Fjorårets prognose	2014	Endring
Lønnsvekst	3,5 %	-0,2
Sysselsettingsvekst	1,0 %	-0,1

3.7 ENDRINGEN I GRUNNLAGSTALLENE ETTER ARBEIDSSTED

Sum arbeidsgiveravgiftsgrunnlag i 2013 som danner grunnlag for kompensasjon var kroner 22,8 mrd kroner mot 22,12 mrd i 2012. Det betyr en økning i grunnlaget til tross for at 26 kommuner fikk gjeninnført ordningen og ikke lenger er med i beregningsgrunnlaget. Om en trekker ut disse 26 fra grunnlaget i 2012, var grunnlaget 20,5 mrd. Dette illustrerer utviklingen og er gjengitt i tabellen nedenfor.

Dette tyder på en sterkere vekst enn forutsetningene de siste årene.

	Endring 2008 til 2009	Endring 2009 til 2010	Endring 2010 til 2011	Endring 2011 til 2012	Endring 2012 til 2013
Sone 4a	-1,2%	3,35%	6,4%	8,8 %	10%
Sone 1a	1,2%	0,98%	11,5%	16,6 %	13%*
Total	-0,4%	2,58%	8,0%	11,4 %	11%

*Kun grunnlag i de 30 kommunene som fortsatt har merkostnad sammenliknes fra 2012 til 2013

3.8 FORSKJELL I GRUNNLAGSTALLENE FORDELT ETTER ARBEIDSSTED OG BOSTED

Den opprinnelige ordningen fra 1975 var utformet slik at fordelingen fulgte arbeidstaker, dvs bostedsadresse. Det vil være forskjeller mellom grunnlaget for beregning av arbeidsgiveravgift fordelt etter bostedsadresse for arbeidstaker og virksomhetsadresse for arbeidsgiver. Dette skyldes inn- og utpendling. Det er interessant å se stor innpendling i enkelte kommuner gjør at grunnlaget er mye større om det regnes etter arbeidssted, enn dersom det beregnes etter bosted.

mill.kr	Arb.g.grunnlag etter bostedsadresse	Arb.g.grunnlag etter arbeidsstedsadresse	Differanse
0522 Gausdal	610	342	268
0621 Sigdal	442	277	164
0912 Vegårshei	235	112	123
0935 Iveland	155	59	96
1026 Åseral	98	83	15
1027 Audnedal	196	111	85
1034 Hægebostad	230	131	99
1046 Sirdal	223	237	-13
1141 Finnøy	391	232	159
1160 Vindafjord	1 303	1 499	-196
1211 Etne	562	352	210
1219 Bømlo	1 969	1 699	269
1238 Kvam	1 086	741	345
1252 Modalen	47	45	2
1401 Flora	1 706	2 411	-705
1420 Sogndal	848	856	-8
1432 Førde	1 582	1 947	-366
1515 Herøy	1 348	2 347	-998
1534 Haram	1 484	1 540	-56
1545 Midsund	230	127	103
1547 Aukra	465	359	105
1551 Eide	481	268	214
1557 Gjemnes	323	137	185
1624 Rissa	795	693	102
1648 Midtre Gauldal	674	566	108
1664 Selbu	459	266	193

mill.kr	Arb.g.grunnlag etter bostedsadresse	Arb.g.grunnlag etter arbeidsstedsadresse	Differanse
1717 Frosta	234	125	109
1718 Leksvik	377	297	80
1804 Bodø	6 280	6 301	-21
1902 Tromsø	8 720	9 589	-869

Ved omlegging av ordningen så omfatter ordningen et større grunnlag for de kommunene som har større innpendling enn utpendling. For kommuner med større utpendling enn innpendling ble det en innskrenking av ordningen.

	Virkemiddel følger bosted	Virkemiddel følger arbeidssted
Bosted lik arbeidssted	Lav sats for arbeidsgivere innenfor sonen	Fordel der arbeidssted = bosted
Pendlere ut av sone-kommune	Arbeidsgivere utenfor sonene svarer lav sats for arbeidstakere som bor i en sone.	Ingen fordel
Pendlere inn til sone kommune	Ingen fordel	Lav sats for arbeidsgivere med virksomhet i sonen (ekstra provenyeffekt i forhold til opprinnelig ordning fra 2003)
Grunnlag for beregning av merkostnad	<ol style="list-style-type: none"> Høy sats på grunnlag ut over fribeløp der bosted= arbeidssted Høy sats for utpendlere Tar ikke hensyn til innpendlere 	<ol style="list-style-type: none"> Høy sats ut over fribeløp på grunnlag etter arbeidssted. Noen bor der og noen er innpendlere Tar ikke hensyn til utpendlere

Dersom en skal sammenlikne merkostnaden etter disse to innretningene, blir bagatellstøtte-regelen noe utfordrende å ta hensyn til i sone 1a.

Effekten for sone 4a er beregnet. I Troms er det stor innpendling og grunnlaget for arbeidsgiveravgift er større når ordningen er utformet etter arbeidssted enn etter bosted. Merkostnaden ved en økt sats for arbeidsgiveravgift er derfor lavere i Tromsø når ordningen er utformet etter arbeidssted enn etter bosted.

Fylkesvis fordeling (tall i 1000 kr)	2015 Merkostnad etter arbeidssted	2015 Merkostnad etter bosted	Differanse bosted - arbeidssted	Aga-grunnlag etter arbeidssted/gr.lag etter bosted
18 Nordland	188 638	188 008	-630	100 %
19 Troms	287 069	261 050	-26 019	110 %
Sum	475 707	449 058	-26 649	

4 BEREGNET FYLKESFORDELTE MERKOSTNAD I PRIVAT SEKTOR

Våre beregninger er basert på registrert arbeidsgiveravgiftsgrunnlag pr. kommune og aggregert til fylkesnivå. Det fylkesfordelte anslaget vil alltid være mer riktig enn det kommunefordelte jf. kommentarene knyttet til mulige feilregistreringer mht. virksomhetsadresse. På grunn av dette og at utviklingsmidlene skal kunne brukes strategisk regionalt, anbefaler vi at midlene fordeles fylkesvis.

På bakgrunn av grunnlaget er det beregnet en merkostnad i privat sektor av omleggingen av virkemiddelet differensiert arbeidsgiveravgift. Privat sektor er alle sektorer utenom institusjonelle sektorkodene for stats- og trygdeforvaltningen og kommuneforvaltningen.

Fylkesvis fordeling (tall i 1000 kr)	2015 Merkostnad etter arbeidssted	2014 Merkostnad etter arbeidssted	Endring
04 Hedmark		12 930	-12 930
05 Oppland	2 608	7 284	-4 677
06 Buskerud	1 636	2 912	-1 276
08 Telemark		4 805	-4 805
09 Aust-Agder	416	2 754	-2 338
10 Vest-Agder	5 232	4 473	759
11 Rogaland	23 333	27 477	-4 145
12 Hordaland	44 571	56 063	-11 492
14 Sogn-og Fjordane	63 875	53 074	10 801
15 Møre og Romsdal	96 001	96 506	-505
16 Sør-Trøndelag	16 272	19 033	-2 761
17 Nord-Trøndelag	1 061	1 362	-302
18 Nordland	188 638	178 748	9 890
19 Troms	287 069	260 100	26 969
Sum	730 711	727 523	3 188

5 ET ANSLAG PÅ KOMMUNEFORDELT MERKOSTNAD

Anslaget fordelt på kommunenivå er mindre robust enn på fylkesnivå. Der det er kommuner i sone 1a som ikke får beregnet kompensasjon når en beregner etter arbeidssted, skyldes dette at det ikke er virksomhet registrert i kommunen som kommer over bagatellmessig støtte, eller at disse sorterer inn under i en av de næringene som ikke kompenseres fordi de har beholdt lav sats².

² Arbeidsgiveravgiftsgrunnlag for "utvalgte næringer innen fiske og landbruk" er trukket ut. Grense for bagatellmessig støtte er 14 285 714 kroner, med unntak av godstransport på vei der grensen er 7 142 857 kroner.

1000 NOK	2014 Merkostnad etter arbeidssted	2015 Merkostnad etter arbeidssted	Endring	
0418 Nord-Odal	2 859		-2 859	Gjeninnført
0420 Eidskog	1 856		-1 856	Gjeninnført
0423 Grue	1 599		-1 599	Gjeninnført
0425 Åsnes	2 871		-2 871	Gjeninnført
0426 Våler	3 179		-3 179	Gjeninnført
0429 Åmot	565		-565	Gjeninnført
0522 Gausdal	2 548	2 608	60	
0536 Søndre Land	590		-590	Gjeninnført
0538 Nordre Land	4 147		-4 147	Gjeninnført
0621 Sigdal	1 611	1 636	25	
0632 Rollag	1 301		-1 301	Gjeninnført
0817 Drangedal	464		-464	Gjeninnført
0819 Nome	4 342		-4 342	Gjeninnført
Hjartdal	-		-	Gjeninnført
0911 Gjerstad	705		-705	Gjeninnført
0912 Vegårshei	177	97	-80	
0929 Åmli	1 573		-1 573	Gjeninnført
0935 Iveland	299	319	21	
1026 Åseral	42	562	520	
1027 Audnedal	1 285	1 272	-13	
1034 Hægebostad	563	685	121	
1046 Sirdal	2 583	2 714	130	
1135 Sauda	6 369		-6 369	Gjeninnført
1141 Finnøy	655	1 058	403	
1160 Vindafjord	20 454	22 275	1 821	
1211 Etne	540	1 031	491	
1219 Bømlo	32 930	37 013	4 083	
1223 Tysnes	1 008		-1 008	Gjeninnført
1224 Kvinnherad	14 749		-14 749	Gjeninnført
1227 Jondal			-	Gjeninnført
1238 Kvam	6 789	6 473	-315	
1252 Modalen	48	53	5	
1401 Flora	31 968	42 060	10 092	
1420 Sogndal	5 631	5 885	254	
1432 Førde	15 475	15 930	455	
1511 Vanylven	2 996		-2 996	Gjeninnført
1514 Sande	3 411		-3 411	Gjeninnført
1515 Herøy	46 971	53 144	6 173	
1526 Stordal	1 649		-1 649	Gjeninnført
1534 Haram	33 358	34 484	1 125	
1543 Nesset	667		-667	Gjeninnført
1545 Midsund	1 144	1 280	136	
1547 Aukra	5 581	6 239	658	
1551 Eide	214	244	30	
1557 Gjemnes	515	611	96	
1621 Ørland	2 469		-2 469	Gjeninnført
1622 Agdenes	1 140		-1 140	Gjeninnført
1624 Rissa	9 335	9 972	638	
1627 Bjugn	426		-426	Gjeninnført +
1636 Meldal	178		-178	Gjeninnført +
1648 Midtre Gauldal	4 132	4 928	796	
1664 Selbu	1 354	1 372	18	
1717 Frosta	25	15	-10	
1718 Leksvik	1 337	1 046	-291	
1804 Bodø	178 748	188 638	9 890	
1902 Tromsø	260 100	287 069	26 969	
Sum	727 523	730 711	3 188	

PUBLIKASJONER AV FORSKERE TILKNYTTET HØGSKOLEN I MOLDE OG MØREFORSKING MOLDE AS

www.himolde.no – www.mfm.no

2013 - 2015

Publikasjoner utgitt av høgskolen og Møreforskning kan kjøpes/lånes fra
Høgskolen i Molde, biblioteket, Postboks 2110, 6402 MOLDE.
Tlf.: 71 21 41 61, epost: biblioteket@himolde.no

Egen rapportserie

Rye, Mette: *Merkostnad i privat sektor i sone 1a og 4a etter omlegging av differensiert arbeidsgiveravgift*. Møreforskning Molde AS nr. 1507. Molde: Møreforskning Molde AS. 22 s.

Skrove, Guri K.; Groven, Gøril og Bachmann, Kari: *Sammen om rehabilitering i nærmiljøet. Sluttevaluering av "Livsnær livshjelp" – et samhandlingsprosjekt om rehabiliteringsbrukere i Aure*. Møreforskning Molde AS nr. 1506. Molde: Møreforskning Molde AS. 33 s.

Skrove, Guri K.; Oterhals, Geir; Groven, Gøril og Bachmann, Kari: *"Sulten og tørst, men Stikk UT! Først" En brukerundersøkelse av turkassetrimmen Stikk UT!* Møreforskning Molde AS nr. 1505. Molde: Møreforskning Molde AS. 40 s.

Bråthen, Svein; Svendsen, Hilde Johanne og Tveter, Eivind: *Samfunnsøkonomisk analyse av endret lufthavnstruktur i Sør-Norge*. Møreforskning Molde AS nr. 1504. Molde: Møreforskning Molde AS. 33 s.

Tveter, Eivind; Bråthen, Svein; Eriksen, Knut Sandberg; Svendsen, Hilde Johanne og Thune-Larsen, Harald: *Samfunnsøkonomisk analyse av lufthavnkapasiteten i Oslofjordområdet*. Møreforskning Molde AS nr. 1503. Molde: Møreforskning Molde AS. 50 s.

Kaurstad, Guri; Bachmann, Kari; Bremnes, Helge og Groven, Gøril: *KS FoU-prosjekt nr. 134033. Trygg oppvekst – helhetlig organisering av tjenester for barn og unge*. Møreforskning Molde AS nr. 1502. Molde: Møreforskning Molde AS. 107 s.

Kristoffersen, Steinar og Mennink, Marcel: *Mulighetsanalyser for jaktturisme i Gjemnes*. Møreforskning Molde AS nr. 1501. Molde: Møreforskning Molde AS. 45 s. Pris: 50,-

Kaurstad, Guri; Oterhals, Geir; Hoemsnes, Helene, Ulvund, Ingeborg og Bachmann, Kari: *Deltakelse i organiserte fritidstilbud. Spesiell vekt på barn og unge med innvandrerforeldre*. Møreforskning Molde AS nr. 1417. Molde: Møreforskning Molde AS. 92 s.

Rekdal, Jens; Hamre, Tom N.; Løkketangen, Arne; Zhang, Wei og Larsen Odd I.: *Inkludering av innfartsparkering i TraMod_By: TraMod_IP*. Møreforskning Molde AS nr. 1416. Molde: Møreforskning Molde AS 125 s. Pris: 150,-

Kristoffersen, Steinar (2014): *Remontowa Launch and Recovery System (LARS) Minus 40*. Møreforskning Molde AS nr. 1415. Molde: Møreforskning Molde AS. 39 s. KONFIDENSIELL

Shlopak, Mikhail; Bråthen, Svein; Svendsen, Hilde Johanne og Oterhals, Oddmund: *Grønn Fjord. Bind II. Beregning av klimagassutslipp i Geiranger*. Rapport / Møreforskning Molde AS nr. 1413. Molde: Møreforskning Molde AS. 53 s. Pris: 100,-

Svendsen, Hilde Johanne; Bråthen, Svein og Oterhals, Oddmund: *Grønn Fjord. Bind I. Analyse av metningspunkt for trafikk i Geiranger*. Rapport / Møreforskning Molde AS nr. 1412. Molde: Møreforskning Molde AS. 27 s. Pris: 50,-

Heen, Knut Peder (2014): *Kontraksstrategier for local leverandørindustri*. Rapport / Møreforskning Molde AS nr. 1411. Molde: Møreforskning Molde AS. 31 s. Pris: 50,-

Bråthen, Svein; Tveter, Eivind; Solvoll, Gisle og Hanssen, Thor Erik Sandberg (2014): *Luftfartens betydning for utvalgte samfunnssektorer. Eksempler fra petroleum, kultur og sport*. Rapport / Møreforskning Molde AS nr. 1410. Molde: Møreforskning Molde AS. 98 s. Pris: 100,-

Kristoffersen, Steinar; Shlopak, Mikhail; Oppen, Johan og Jünge, Gabriele (2014): *Logistikkoptimalisering i BioMar Norge AS*. Rapport / Møreforskning Molde AS nr. 1409. Molde: Møreforskning Molde AS. 41 s. Pris: 50,-

Bråthen, Svein; Zhang, Wei og Rekdal, Jens (2014): *Todalsfjordforbindelsen. Anslag på trafikale og prissatte samfunnsøkonomiske konsekvenser*. Rapport/Møreforskning Molde AS nr. 1408. Molde: Møreforskning Molde AS. 47 s. Pris: 50,-

Witsø, Elisabeth (2014): *IA-holdningsbarometer Møre og Romsdal. Ledere og ansattes erfaringer med og syn på IA-arbeidet i virksomheten*. Rapport/Møreforskning Molde AS nr. 1407. Molde: Møreforskning Molde AS. 51 s. Pris: 100,-

Kristoffersen, Steinar; Jünge, Gabriele Hofinger og Shlopak, Mikhail (2014): *Planlegging, produksjon og prosessdata. Hva påvirker kvalitet og leveransepresisjon?* Rapport/Møreforskning Molde AS nr. 1406. Molde: Møreforskning Molde AS. 37 s. KONFIDENSIELL

Bergem, Bjørn G., Hervik, Arild og Oterhals, Oddmund (2014): *Supplier effects Ormen Lange 2008-2012*. Rapport /Møreforskning Molde AS nr. 1405. Molde: Møreforskning Molde AS 27 s. Pris: 50,-

Hervik, Arild; Bergem, Bjørn G. og Bræin, Lasse (2013) *Resultatmåling av brukerstyrt forskning 2012*. Rapport / Møreforskning Molde AS nr. 1404. Molde: Møreforskning Molde AS. 117 s. Pris: 150,-

Kaurstad, Guri; Witsø, Elisabet og Bachmann, Kari (2014): *Livsnær livshjelp. Rehabilitering i nærmiljøet*. Rapport / Møreforskning Molde AS nr. 1403. Molde: Møreforskning Molde AS 35 s. Pris: 50,-

Bergem, Bjørn G., Hervik, Arild og Oterhals, Oddmund (2014): *Leverandøreffekter Ormen Lange 2008-2012*. Rapport /Møreforskning Molde AS nr. 1402. Molde: Møreforskning Molde AS 25 s. Pris: 50,-

Oterhals, Oddmund og Guvåg, Bjørn (2014): *Lean Shipbuilding II – Sluttrapport*. Rapport /Møreforskning Molde AS nr. 1401. Molde: Møreforskning Molde AS 29 s. Pris: 50,-

Rekdal, Jens; Larsen, Odd I; Løkketangen, Arne og Hamre, Tom N. (2013): *TraMod_By Del 1: Etablering av nytt modellsystem. Revidert utgave av rapport 1203*. Rapport/Møreforskning Molde AS nr. 1313. Molde. Møreforskning Molde AS 206 s. Pris: 200,-

Oterhals, Oddmund; Jünge, Gabriele Hofinger og Johannessen, Gøran (2013): *Biomarine næringer i region Nordvest. Utviklingstrekk, status og potensialer for nye biomarine næringer*. Rapport/Møreforskning Molde AS nr. 1312. Molde. Møreforskning Molde AS 31.s. Pris: 50,-

Bråthen, Svein; Denstadli, Jon Martin, Eriksen, Knut. S; Thune-Larsen, Harald og Tveter, Eivind (2013): *Ferjefri E39 og mulige virkninger for lufthavnstruktur og hurtigbåtruter. En vurdering basert på en fullt utbygd E39*. Rapport/Møreforskning Molde AS nr. 1311. Molde. Møreforskning Molde AS 87 s. Pris: 100,-

Bremnes, Helge; Heen, Knut Peder og Hervik, Arild (2013): *Utredning av omstilling i Halden med og uten videreføring av IFEs øvrige forskningsaktiviteter etter dekommisjonering av Haldenreaktoren*. Rapport/Møreforskning Molde AS nr. 1310. Molde. Møreforskning Molde AS 47 s. Pris: 50,-

Heen, Knut Peder; Bremnes, Helge og Hervik, Arild (2013): *Utredning av den nærings- og forskningsmessige betydningen av IFEs nukleære virksomhet relatert til Haldenreaktoren*. Rapport/Møreforskning Molde AS nr. 1309. Molde. Møreforskning Molde AS 63 s. Pris: 100,-

Kaurstad, Guri; Bachmann, Kari og Oterhals, Geir (2013): *Gir deltagelse i frisklivsentralen i Molde et friskere liv? Deltagernes opplevelse av tilbudet, endring i fysiske parametere og helseatferd etter 3 måneder*. Rapport/Møreforskning Molde AS nr. 1308. Molde. Møreforskning Molde AS. 54 s- Pris: 100,-

Bremnes, Helge (2013): *Det regionale innovasjonssystemet i Møre og Romsdal. Møre og Romsdal som innovasjons- og kunnskapsregion*. Rapport / Møreforskning Molde AS nr. 1307. Molde. Møreforskning Molde AS . 55 s. Pris: 100,-

Oppen, Johan; Oterhals, Oddmund og Hasle, Geir (2013): *Logistikkutfordringer i RIR og NIR. Forprosjekt*. Rapport / Møreforskning Molde AS nr. 1305. Molde. Møreforskning Molde AS. 27 s. Pris: 50,-

Bergem, Bjørn G.; Bremnes, Helge; Hervik, Arild og Opdal, Øivind (2013): *Konsekvenser for Aukra som følge av utbyggingen av Ormen Lange. En oppsummering av analyser gjort av Møreforskning Molde*. Rapport /Møreforskning Molde AS nr. 1304. Molde. Møreforskning Molde AS. 33 s. Pris: 50,-

Johannessen, Gøran; Oterhals, Oddmund og Svindland, Morten (2013): *Sjøtransport Romsdal. Potensiale for økt sjøtransport i Romsdalsregionen*. Rapport / Møreforskning Molde AS nr. 1303. Molde. Møreforskning Molde AS. 33 s. Pris: 50,-

Rekdal, Jens og Zhang, Wei (2013): *Hamnsundsambandet. Trafikkberegninger og samfunnsøkonomisk kalkyle for 4 alternative traséer*. Rapport / Møreforskning Molde AS nr. 1302. Molde: Møreforskning Molde AS. 86 s. Pris: 100,-

Hervik, Arild; Bergem, Bjørn G. og Bræin, Lasse (2013) *Resultatmåling av brukerstyrt forskning 2011*. Rapport / Møreforskning Molde AS nr. 1301. Molde: Møreforskning Molde AS. 71 s. Pris: 100,-

ARBEIDSRAPPORTER / WORKING REPORTS

Grønvik, Cecilie Utheim og Julnes, Signe Gunn (2015): *Innovative læringsaktiviteter bidro til at sykepleie studenter opplevde læringsutbytte i kvantitativ metode*. Arbeidsrapport/Møreforskning Molde AS nr. M 1501. Møreforskning Molde AS. 26 s. Pris: 50,-

Larsen, Odd I. (2014): *Validering av godstransportmodellen*. Arbeidsrapport/Møreforskning Molde AS nr. M 1403. Møreforskning Molde AS. 31 s. Pris: 50,-

Kaurstad, Guri; Hoemsnes, Helene; Ulvund, Ingeborg og Bachmann, Kari (2014): *Deltakelse i organiserte fritidsaktiviteter blant barn og unge i Kristiansund. Levekårsprosjektet i Kristiansund*. Arbeidsrapport / Møreforskning Molde AS nr. M 1402. Møreforskning Molde AS. 75 s. Pris: 100,-

Rye, Mette (2014): *Merkostnad i privat sektor i sone 1A og 4A etter omlegging av differensiert arbeidsgiveravgift. Estimat for 2014*. Arbeidsrapport / Møreforskning Molde AS nr. M 1401. Møreforskning Molde AS. 22 s. Pris: 50,-

Kaurstad, Guri og Bachmann, Kari (2013): *Kvalitet i alle ledd. En analyse av endringsbehov i utrednings og behandlingslinjer for barn og unge med behov for sammensatte og koordinerte tjenester*. Arbeidsrapport / Møreforskning Molde AS nr. M 1303. Møreforskning Molde AS. 35 s. Pris: 50,-

Berge, Dag Magne (2013): *Utdanningsbehov, rekruttering og globalisering. Resultater fra en spørreskjemaundersøkelse blant bedrifter i den maritime klyngen i Møre og Romsdal*. Arbeidsrapport / Møreforskning Molde AS nr. M 1302. Møreforskning Molde AS. 46 s. Pris: 50,-

Rye, Mette (2013) *Merkostnad i privat sektor i sone 1A og 4A etter omlegging av differensiert arbeidsgiveravgift*. Arbeidsrapport / Møreforskning Molde AS nr. M 1301. Møreforskning Molde AS. 17 s. Pris: 50,-

ARBEIDSNOTATER / WORKING PAPERS

Østby, May; Høium, Kari; Bromstad, Thrine Marie Nøst; Hurlen, Yngvar Bjarne; Brevik, Randi; Giskemo, Claus A.; Klintwall, Lars (2015) *"Jeg ønsker å lese bedre!" : intensiv leseopplæring for en elev med ADHD.*: Arbeidsnotat / Høgskolen i Molde - Vitenskapelig høgskole i logistikk, nr. 2015:3. Molde, Høgskolen i Molde - Vitenskapelig høgskole i logistikk. 50,-

Bakken, Hege; Østby, May (2015) *"Mulig det finnes en angreknapp?" : mestringstillit og IKT-kompetanse hos den voksne deltids vernepleierstudent*. Arbeidsnotat / Høgskolen i Molde - Vitenskapelig høgskole i logistikk, nr. 2015:2. Molde, Høgskolen i Molde - Vitenskapelig høgskole i logistikk. 50,-

Norlund, Ellen Karoline; Gribkovskaia, Irina; Laporte, Gilbert (2015) *Supply vessel planning under cost, environment and robustness considerations*. Arbeidsnotat / Høgskolen i Molde - Vitenskapelig høgskole i logistikk, nr. 2015:1. Molde, Høgskolen i Molde - Vitenskapelig høgskole i logistikk. 50,-

Dale, Karl Yngvar (2014) *Traumatic stress, personality and psychobiological health : conceptualizations and research findings*. Arbeidsnotat / Høgskolen i Molde - Vitenskapelig høgskole i logistikk, nr. 2014:6. Molde: Høgskolen i Molde - Vitenskapelig høgskole i logistikk. Pris: 50,-

Norlund, Ellen Karoline; Gribkovskaia, Irina (2014) *Environmental performance of speed optimization strategies in offshore supply vessel planning under weather uncertainty*. Arbeidsnotat / Høgskolen i Molde - Vitenskapelig høgskole i logistikk, nr. 2014:5. Molde : Høgskolen i Molde - Vitenskapelig høgskole i logistikk. Pris: 50,-

Dale, Karl Yngvar; Ødegård, Atle (2014) *Examining the Construct of Dissociation within the Framework of G-theory*. Arbeidsnotat / Høgskolen i Molde - Vitenskapelig høgskole i logistikk, 2014:4. Molde: Høgskolen i Molde - Vitenskapelig høgskole i logistikk. Pris: 50,-

Gjerde, Ingunn; Meese, Janny; Rønhovde, Lars; Aarseth, Turid (2014) *Helhetlige pasientforløp i utvikling : del 2*. Arbeidsnotat / Høgskolen i Molde - Vitenskapelig høgskole i logistikk, 2014:3. Molde: Høgskolen i Molde - Vitenskapelig høgskole i logistikk. Pris: 50,-

Iversen, Hans Petter; Folland, Thore (2014) *Psykisk helsearbeid i Romsdalskommunene : organisering og ledelse : kommunenettverket*. Arbeidsnotat / Høgskolen i Molde - Vitenskapelig høgskole i logistikk, nr. 2014:2. Molde: Høgskolen i Molde - Vitenskapelig høgskole i logistikk. Pris: 50,-

Solenes, Oskar; Dolles, Harald; Gammelsæter, Hallgeir; Kåfjord, Sondre; Rekdal, Eddie; Straume, Solveig; Egilsson, Birnir (2014) *Toppfotballens betydning for vertsregionen : en studie av Molde Fotballklubbets betydning for Molderegionen*. Arbeidsnotat / Høgskolen i Molde - Vitenskapelig høgskole i logistikk, nr. 2014:1. Molde : Høgskolen i Molde - Vitenskapelig høgskole i logistikk. Pris: 100,-

Halskau sr., Øyvind og Jörnsten, Kurt (2013) *Some new bounds for the travelling salesman problem*. Arbeidsnotat / Høgskolen i Molde - Vitenskapelig høgskole i logistikk, nr. 2013:7. Molde : Høgskolen i Molde - Vitenskapelig høgskole i logistikk. Pris: 50,-

Jæger, Bjørn; Rudra, Amit; Aitken, Ashley; Chang, Vanessa; Helgheim, Berit Irene (2014) *ERP usage in global supply chains : educational resources*. Arbeidsnotat / Høgskolen i Molde - Vitenskapelig høgskole i logistikk, nr. 2013:6. Molde : Høgskolen i Molde. Pris: 50,-

Pet'o, Miroslav; Jæger, Bjørn; Helgheim, Berit Irene (2014) *Information and communication aspects of logistics operations and their significance for managerial decision making*. Arbeidsnotat / Høgskolen i Molde - Vitenskapelig høgskole i logistikk, nr. 2013:5. Molde : Høgskolen i Molde. Pris: 50,-

Berge, Dag Magne (2013) *Innovasjon og politikk : om innovasjon i offentlig sektor*. Arbeidsnotat / Høgskolen i Molde, nr. 2013:4. Molde : Høgskolen i Molde. Pris: 100,-

Bråthen, Svein og Zhang, Wei (2013) *Operativ organisering av lufttrafikkjetenesten : anslag på lokal sysselsetting og produksjonsverdi*. Arbeidsnotat / Høgskolen i Molde, nr. 2013:3. Molde : Høgskolen i Molde. Pris: 50,-

Bråthen, Svein; Kurtzhals, Joakim H. og Zhang, Wei (2013) *Masterplan for Trondheim Lufthavn Værnes 2012 : oppdaterte samfunnsøkonomiske analyser*. Arbeidsnotat / Høgskolen i Molde, nr. 2013:2. Molde : Høgskolen i Molde. Pris: 50,-

Kjersem, Lise; Opdal, Øivind og Aarseth, Turid (2013) *Helsemessige effekter av opphold på Solgården : har et toukers opphold på Solgården målbare effekter på eldres liv og helse?* Arbeidsnotat / Høgskolen i Molde, nr. 2013:1. Molde : Høgskolen i Molde. Pris: 50,-

Rapporter publisert av andre institusjoner

Eidhammer, Gunnar; Fluttert, Frans A. J.; Knutzen, Maria og Bjørkly, Stål (2013) *Early recognition method – ERM : Pilotfase 2 – 2009-2013*. Rapport / Kompetansesenter for sikkerhets-, fengsels- og rettspsykiatri for Helseregion Sør-Øst, 2013-1. Oslo : Kompetansesenteret.

Hanssen, Thor-Erik Sandberg; Solvoll, Gisle; Bråthen, Svein; Tvetter, Eivind (2014) *Luftfartens betydning for universitet og høgskoler*. SIB-rapport, 3/2014. Bodø : Handelshøgskolen i Bodø.

Hovi, Inger Beate; Bråthen, Svein; Hjelle, Harald M.; Caspersen, Elise (2014) *Rammebetingelser i transport og logistikk*. TØI-rapport, 1353/2014. Oslo: Transportøkonomisk Institutt.

Knutzen, Maria; Bjørkly, Stål; Bjørnstad, Martin; Furre, Astrid; Sandvik, Leiv (2014) *Innsamling og analyse av data om bruk av tvangsmidler og vedtak om skjerming i det psykiske helsevernet for voksne i 2012*. Ullevål: Oslo universitetssykehus HF.

Olaussen, Svein; Bråthen, Svein; Tvetter, Eivind; Reigstad, Erlend; Bertschler, Gunnar; Dahl, Malin; Zhang, Wei; Rekdal, Jens Ludvig (2014) *Kvalitetssikring av konseptvalg (KS1) for transportsystemet i Tønsbergregionen : rapport til Samferdselsdepartementet og Finansdepartementet : versjon 1.0.* : Metier AS; Møreforskning Molde AS.

Olsen, Silvia Johanne; Bråthen, Svein; Aarhaug, Jørgen; Ramjerdi, Farideh; Julsrud, Tom Erik; Krogstad, Julie Runde og Bremnes, Helge (2013) *Regulering, kontrakt eller nettverk? : en drøfting av nye styringsinstrumenter i jernbanesektoren*. TØI-rapport, 1249/2013. Oslo : Transportøkonomisk institutt.

Solibakke, Per Bjarte (2014) *Stochastic volatility models for the european electricity markets : Forecasting and extracting conditional moments for option pricing and implied market risk premiums*. USAEE Working Paper No. 14-169. Social Science Research Network (SSRN).

Solvoll, Gisle; Hanssen, Thor-Erik Sandberg; Bråthen, Svein; Tvetter, Eivind; Zhang, Wei (2013) *Trafikale og økonomiske virkninger av økt rabattsats på ferjesamband*. SIB-rapport, 4. Bodø : Universitetet i Nordland : Handelshøgskolen i Bodø : Senter for Innovasjon og Bedriftsøkonomi (SIB AS).

Sundal, Hildegunn (2014) *Inklusjon og eksklusjon av foreldre i pleie av barn innlagt på sykehus*. Bergen : Universitetet i Bergen.

Thesen, Gunnar; Aaserød, Martin Ivar; Berge, Dag Magne; Bayer, Stian Brosvik; Leknes, Einar (2013) *Ett Hav : muligheter og utfordringer for sameksistens mellom petroleums- og sjømatnæringen*. Stavanger : IRIS 2013.

Thune-Larsen, Harald; Bråthen, Svein; Eriksen, Knut Sandberg (2014) *Forslag til anbudsopplegg for regionale flyruter i Sør-Norge*. TØI-rapport, 1331/2014. Oslo: Transportøkonomisk institutt.

MØREFORSKING

MOLDE

MØREFORSKING MOLDE AS

Britvegen 4

NO-6410 Molde

TEL +47 71 21 40 00

mfm@himolde.no

www.moreforsk.no

NO 984 369 344

MØREFORSKING

Høgskolen i Molde
Vitenskapelig høgskole i logistikk
